

DATUM
2009-01-27

DIARIENR
LS-LED08-684

Till Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över "Möjlighet att leva som andra – Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Landstinget Sörmland yttrar sig över ovanstående betänkande och lämnar följande synpunkter.

Allmänna synpunkter

Landstinget framhåller att LSS har en avgörande betydelse för den enskildes möjligheter att vara fullt delaktig i samhället, att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och att kunna leva som andra. Landstinget värnar om LSS och dess intentioner och anser att problem som är förknippade med LSS måste lösas.

Landstinget konstaterar att kommitténs uppdrag var att utreda finansieringen av alla LSS-insatser, men att fokus i betänkandet ligger på den personliga assistansen.

Landstinget anser att kommitténs förslag kring ansvar och finansiering tar ett steg mot att förändra "spelregler" som traditionellt råder mellan olika politiska nivåer i Sverige. Den rättighetskonstruktion som föreslås är att staten, via lagar, regler och domar, avgör hur kommunerna ska sköta och prioritera sin verksamhet och att det är kommunerna som betalar för verksamheten. En sådan lösning begränsar möjligheten att göra prioriteringar baserade på lokala ekonomiska eller politiska bedömningar, dvs. begränsar utrymmet för kommunalt självstyre. Landstinget menar att det i ett demokratiskt ansvarsutkrävande är viktigt att den som ytterst beslutar om en offentlig verksamhet också är den som finansierar verksamheten.

Synpunkter på förslag som direkt påverkar landstingets verksamhet.

Delar i betänkandet som direkt berör landstingsverksamheten är kommitténs förslag om ett förstärkt barnperspektiv, om förtydliganden och komplettering när det gäller lagens personkrets, förslag kring personligt stöd och förslag kring de bidrag landstinget får för insatsen personligt råd och stöd.

Nedan lämnar landstinget sitt yttrande över de förslag som kommittén lagt.

Personkretsen

Kommittén har lagt följande förslag:

1. Den nuvarande personkretsen med dess tre grupper ska i princip bestå.
2. I personkrets 1 ändras "autism och autismliknande tillstånd" till "autismspektrumtillstånd"
3. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att sammanfatta kunskapsläget kring vilka diagnoser som ingår i autismspektrumet, att närmare precisera vilka diagnoser som ska ingå i personkrets 1 samt att ge ytterligare vägledning till kommunerna om hur tillämpningen ska göras.
4. En generell gräns för nybeviljande av insatser enligt LSS vid 65 år bör införas i lagen. Gränsen bör gälla alla de grupper som anges i personkretsen.

Landstinget har inga invändningar mot förslagen.

Ett barnperspektiv i LSS

Kommittén har lagt följande förslag:

1. En bestämmelse införs i LSS för att stärka barnens ställning inom lagens tillämpningsområde. Bestämmelsen svarar mot artikel 3 i FN:s barnkonvention och innebär att när åtgärder rör barn ska hänsyn till barnens bästa särskilt beaktas.
2. En bestämmelse om barns rätt att få relevant information och att komma till tals beträffande åtgärder som rör dem införs i LSS. När en åtgärd rör ett barn ska barnets inställning så långt det är möjligt klarläggas. Hänsyn ska tas till barnets vilja med beaktande av dess ålder och mognad. För att kunna uttrycka sin inställning måste barnet ha tillgång till information om den aktuella åtgärden och, ifall det finns möjlighet att välja åtgärd, vilka följder de olika åtgärderna kan tänkas få.

Landstinget har inga invändningar mot förslagen, men anser att i barnperspektivet även ska ingå barn vars föräldrar är funktionshindrade.

Personligt stöd

Kommittén har lagt förslag om att;

- insatsen råd och stöd ska benämnas särskilt expertstöd för att tydligare avgränsas mot annat personligt stöd och att insatsens kärna ska vara kunskapsstöd åt den enskilde.
- det riktade statsbidrag som utgår till landstingen för råd och stöd för personer i personkrets 3 ska avskaffas. Istället bör det generella statsbidraget till landstingen utökas med 100 miljoner kronor per år.

Landstinget håller med kommittén om att det är bra att byta benämning på insatsen personligt råd och stöd till särskilt expertstöd för att tydligare avgränsa insatsen mot annat personligt stöd. Råd och stöd liksom rådgivning och personligt stöd är begrepp som till vardags används i många sammanhang och med olika innebörd utan bäring på LSS. Att insatsens kärna ska vara kunskapsstöd åt den enskilde ger en uppstramning i den glidning som skett i förväntningar på att insatsen också ska innefatta behandlingsinsatser.

Vid en jämförelse mellan nuvarande LSS-lagstiftning, HSL och föreslagen förändring till LSS kan Landstinget inte se att insatsens innehåll har tydliggjorts. Insatser i rättighetslagar ska vara noggrant preciserade både vad gäller förutsättningar och innehåll.

Kommittén föreslår en besparing av det riktade statsbidraget om 80 miljoner kronor för råd och stöds samt att resterande 100 miljoner kronor läggs in i det generella statsbidraget. Landstinget Sörmland har som de flesta landsting valt att erbjuda sina brukare insatsen personligt råd och stöd utan att brukare skriftligen ska behöva göra en särskild ansökan om detta och att någon därefter ska ta beslut och sända över beslutet med hänvisning till överklagansmöjlighet.

Om brukare önskat denna insats särskilt och inte fått den beviljad finns rutiner för hur information ska lämnas så att brukaren har möjlighet att ansöka om insatsen mer formellt, för att få avslag som kan överklagas. Sedan 1994 har endast enstaka avslag gjorts i Landstinget Sörmland.

De statsbidrag landstinget erhåller för att kunna ge insatsen personligt råd och stöd har, som tidigare redovisats till Socialstyrelsen, använts till utökning av de personalkategorier som nämns i LSS 9.1 § och som i sin vardag möter brukare som bedöms vara berättigade till insatsen personligt råd och stöd. Förslaget, innebär en minskning av bidraget med ca 45 %. Motivering till en prutning av statsbidraget saknas i utredningen varför Landstinget Sörmland, i likhet med Sveriges Kommuner och Landsting, anser att anslaget i sin helhet ska läggas till det generella statsbidraget.

Landstinget Sörmland

Jörgen Danielsson
Ordförande Landstingsstyrelsen

Lars Andåker
Landstingsdirektör